

УДК 553.041

Буц Юрій Васильович, кандидат географічних наук, доцент

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Крайнюк Олена Володимирівна, кандидат технічних наук, доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНІЦІАТИВИ ПРОЗОРОСТІ ВИДОБУВНИХ ГАЛУЗЕЙ В УКРАЇНІ У РОЗРІЗІ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

Нафта і газ використовуються у багатьох галузях господарства, але рівень видобутку і забезпеченості власними енергетичними ресурсами в Україні з року в рік знижується, що у розрізі раціонального використання природних ресурсів ставить економіку нашої держави в залежність від цінової політики інших країн. За цих обставин проблема підвищення ресурсоефективності споживання у нафтогазовидобувному комплексі (НГВК) України та визначення на цій основі перспектив його розвитку є важливим і актуальним напрямом досліджень.

Метою даної наукової роботи є характеристика розвіданих запасів нафти і природного газу у видобувних районах Сумської області, а також виявлення та аналіз основних проблем нафтогазового комплексу у розрізі раціонального використання природних ресурсів у зв'язку з впровадженням в Україні Ініціативи прозорості видобувних галузей.

У Сумській області родовища нафти і газу розташовані на півдні області, на території Охтирського, Лебединського, Липоводолинського і Роменського районів та приурочені до схилу Дніпровсько-Донецької западини (рис. 1). Глибина залягання продуктивних пластів від поверхні коливається від 2 до 6 км.

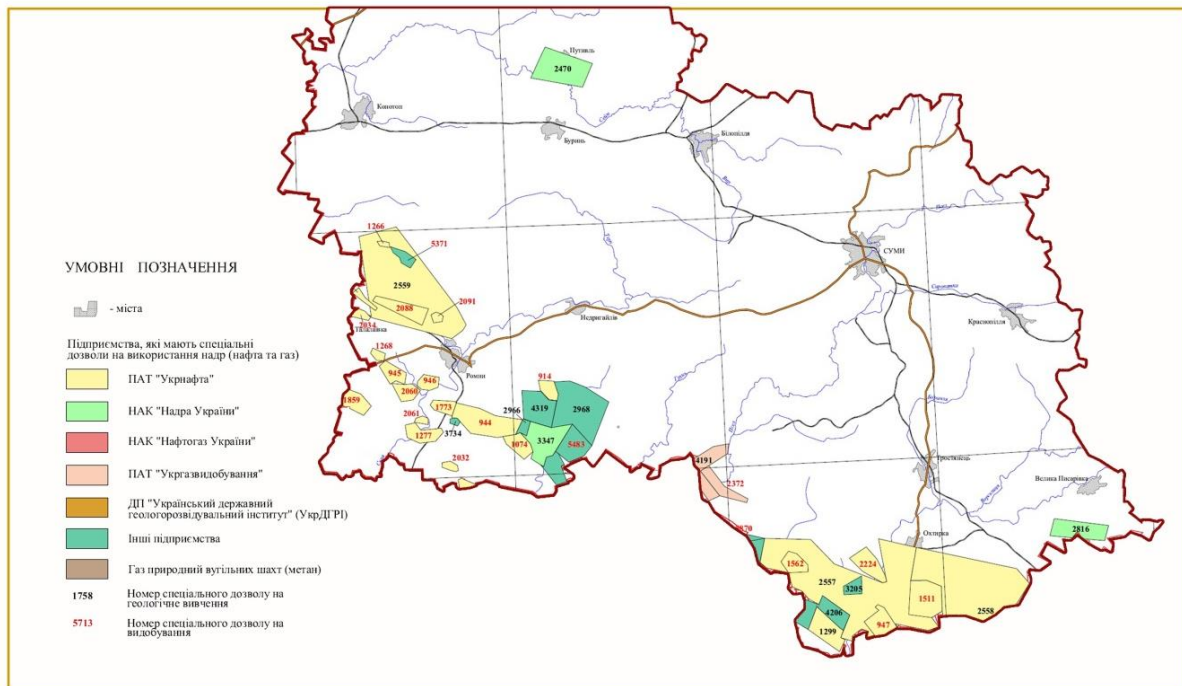

Рис. 1 – Сумська область. Карта-схема спецдозволів
(за даними ДНВП «Геоінформ України» [1])

Наразі розробляються поклади нафти, газу та конденсату. Запаси нафти на 21 родовищі становлять 34 млн. т., газ видобувається на 15 родовищах, його запаси – 72,3 млрд. м³, запаси газового конденсату, що видобувається на 17 родовищах – 12,5 млн.т (35% від загального його видобутку в Україні). Більшість родовищ газоконденсатні: Великобубнівське, Артюхівське, Коржівське, Анастасівське (Роменський район), Куличихінське (Липоводолинський район), Бельське (Охтирський район), а також нафто-газоконденсатні – Качанівське, Рибальське, Бугруватівське (Охтирський район). Також є родовища нафтогазогазоконденсатні – Перекопівське, Василівське (Роменський район), газові – Краснозаярське (Лебединський район), нафтові – Голиківське, Прокопенківське (Охтирський район) та ін.

Сумська область з 1936 р. стала давати близько 50% української нафти, основна частина якої видобувається в Охтирському районі. Видобуток нафти, конденсату і газу забезпечується експлуатаційним фондом з 490 свердловин: 262 нафтових, 82 газових, 66 нагнітальних, 64 водозабірних та 16 поглинальних. Крім того, є 52 спостережні свердловини [2].

У Сумській області видано 26 ліцензії на видобування нафти та газу, по 4 на геологічне вивчення з дослідно-промисловою розробкою та на геологічне вивчення,

дослідну розробку і добування (рис. 2).

Кількість дійсних спецдозволів на геологічне вивчення, промислову розробку, видобування нафти і газу

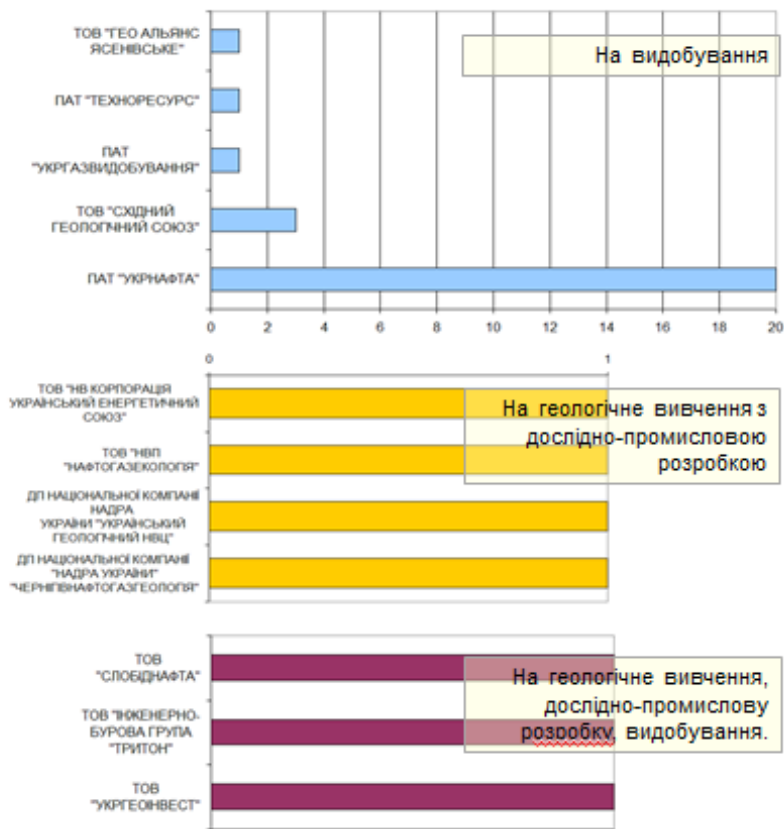

Рис. 2 – Кількість дійсних спецдозволів на геологічне вивчення, промислову розробку, видобування нафти і газу у Сумській області

Сучасна практика показує, що наразі державний (народний) нагляд за діяльністю надрокористувачів здійснюється неефективно. Крім сплати податків, є багато геологічних і екологічних проблем, які не вирішуються.

Проаналізувавши сучасний стан розвитку галузі та впровадження їх Ініціативи прозорості у розрізі раціонального використання природних ресурсів, можна зробити висновки:

1. Східний нафтогазоносний регіон в Україні, до складу якого відноситься і Сумська область, наразі є найпродуктивнішим за обсягами видобутку вуглеводнів в Україні і є всі передумови для подальшого збільшення видобутку природного газу і нафти, зокрема, з урахуванням поставлених Кабінетом Міністрів України завдань.

2. Операційна діяльність з розвідки і видобутку нафти і газу на більшості з розвіданих родовищ не ведеться, що гальмує розвиток галузі в цілому і, пов'язана з

цільовим використанням земельних ресурсів.

3. Контроль за екологічною проблематикою і система раціонального використання надр не є досконалою, і є дуже актуальною для мешканців населених пунктів, що знаходяться поблизу об'єктів НГВК, і наразі суттєво не розглядається, як органами місцевого самоврядування, так і органами державних адміністрацій, а це, в свою чергу, суттєво поглиблює впровадження Ініціативи прозорості видобувних галузей в Україні.

Література

1. Державне науково-виробниче підприємство ДНВП «Геоінформ Україна». Офіційний сайт. Інтерактивна карта ділянок надр, на які надані спеціальні дозволи на користування надрами [Електроний ресурс].– Режим доступу: <http://geoinf.kiev.ua/wp/interaktyvni-karty-spetsdozvoliv.htm>

2. Корнус А.О. Географія Сумської області: природа, населення, господарство [Текст] / Корнус А.О., Удовиченко І.В., Леонтьєва Г.Г., Удовиченко В.В., Корнус О.Г.– Суми: ФОП Наталуха А.С., 2010.– 184 с.